

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΕΝ Τῇ ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΥ ΜΟΝΗΣ
ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ.

Κατὰ τὴν εἰς Θήβας καὶ Βοιωτίαν ἐξ Ἀθηνῶν περιοδεῖαν μου τῷ 1844 περιεργείᾳ κινούμενος ἠθέλησα καὶ γὰρ ἐπισκεφθῶ τὴν περιώνυμον μονὴν τοῦ ὁσίου Λουκᾶ, μίαν ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς Βαυαρικῆς ἀντιβασιλείας διατηρηθεισῶν μονῶν. Ἡ μονὴ αὕτη ἀπέχει ὥρας ὀκτὼ τῆς πόλεως Λεβαδίας, κειμένη πλησίον τῆς κωμοπόλεως Λαδίου. Εἰσερχόμενος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν, ἐνόμισα ὅτι εἰσέρχομαι εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει περιβόητον ἐκεῖνον ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον ὁμοιάζει κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν ἀέναον πτώσιν τῶν ψηφίων ἐκ τοῦ κεχρυσωμένου θόλου, ἅπερ οἱ ἐκεῖ μοναχοὶ δωροῦνται τοῖς περιηγηταῖς χάριν εὐλαβείας, ὥς τοῦτο ποιοῦσι χάριν περιεργείας οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει δερβίσαι τῆς Ἀγίας Σοφίας. Ζητήσας ἔπειτα παρὰ τῶν μοναχῶν ἂν ἔχωσι χειρόγραφόν τι, μοὶ προσήγαγον ἐν τοιοῦτον ἐκ κοινοῦ χάρτου, χρησιμεῦον ὡς ὑπόμνημα τῶν διαφόρων ὑποθέσεων τῆς μονῆς. Ἐκ τοῦ χειρογράφου τούτου ἀντέγραψα τὴν ἐφεξῆς σημείωσιν ἐπιβεβαιούσαν τὰ εἰρημένα.

Ἐν δὲ τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς μονῆς πρὸς τὸ ἅγιον βῆμα εἶδον καὶ παρεκκλήσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου κατερειπωθὲν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος. Ἰδοὺ ἡ ἄνωθι σημείωσις ·

« Ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ὁ δεύτερος κατὰ συμβουλήν τοῦ
« Πόδου, πρώην στρατηγοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἔκαμε τὴν ἐκστρα-
« τείαν εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν ἐκυρίευσεν.

« Ὁ γοῦν βασιλεὺς ἰδὼν τὴν πρόρρησιν τοῦ ἁγίου πεπλη-
« ρωμένην ὑπεκινήθη εἰς μέγα σέβας πρὸς τὸν ἅγιον καὶ εὐ-
« γνωμοσύνης διάθεσιν. Ὅθεν χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ ἔκραξεν
« οἰκοδόμους ἐμπείρους, καὶ δίδοντές τοις (sic) ἐντολὴν διὰ
« τὴν ἐκκλησίαν, καὶ σχέδιον θαυμαστὸν κατὰ τὴν εὐμορφίαν
« τῆς ἐν τῷ Βυζαντίῳ Ἀγίας Σοφίας, χωρὶς τοσοῦτον μέγεθος,
« τοὺς ἔστειλε καὶ ἐπιστάτην ἐπάνω εἰς αὐτοὺς τὸν πατρίκιον,
« τὸν καὶ δομέστικον, τῶν σχολῶν μὲ διακοσίους ἀνθρώπους
« καὶ διὰ νὰ κτίσουν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἁγίου ναὸν περικαλλῇ,
« ὥς εἴρηται· ἦτον δὲ οἱ πλέον ἐμπειροὶ καὶ μεγαλο (sic) τε-
« χνῖται 80, οἱ πρωτομάστορες· καὶ ἕκαστος αὐτῶν εἶχεν ὑφ'
« ἑαυτὸν τοσούτους μαθητὰς ἥτοι 80· διαβάντες οὖν εἰς Λεβα-
« δίαν ἐπῆραν μαζὴ τοὺς εἰς ὁδηγίαν τὸν διοικητὴν τῆς καὶ τοὺς
« ἄλλους ἄρχοντας, καὶ ἦλθον εἰς τὸν προωρισμένον τόπον,
« καὶ εὗρον τὴν ὑπὸ τοῦ ἁγίου κτισθεῖσαν ἐκκλησίαν, εἰς τῆς
« ὁποίας τὰ ἀριστερὰ ἦτον ὁ τάφος τοῦ ἁγίου. Καθελόντες
« οὖν αὐτὴν εἰς τὸν ἴδιον τόπον ἄρχισαν τὸ θεῖον ἔργον ἐκ
« βάθρων, καὶ ἀνήγειραν τὸν ἀξιοθαύμαστον καὶ μεγαλοπρεπῆ
« ναὸν, τῆς Ἑλλάδος τὸ καύχημα. Ἐτελειώθη δὲ ἐν ἔτει κο-
« σμογονίας 6474· Θεογονίας δὲ 974.

« Δὲν ἐμεσολάβησε καιρὸς, ὅπου ἔγινε καὶ ἡ ἐπ' ὀνόματι
« τῆς Θεοτόκου τιμωμένη δευτέρα ἐκκλησία κατὰ τὸ μέγεθος,
« τὴν δὲ καλλονὴν οὐ δευτέραν φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῆς βασι-
« λίσσης συζύγου τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ δευτέρου θαύματός
« τινος χάριν. »

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΒΡΕΤΟΣ.